

HELSEPERSONELLS FAGLIGE ANSVAR FOR ÅNDELIG OMSORG

Muligheter og begrensninger utifra lovverket

MENNESKERETTIGHETSERKLÆRINGEN

Artikkel 18: Enhver har rett til tanke-, og samvittighets- og religionsfrihet. Denne rett omfatter frihet til å skifte religion eller tro, frihet til enten alene eller sammen med andre, og offentlig eller privat, å gi uttrykk for sin religion eller tro gjennom undervisning, utøvelse, tilbedelse og ritualer (Vedtatt 10. desember, 1948 av 58 medlemsland i FN).

WHO, Verdens helseorganisasjon:

“Sykepleiere skal dekke både psykiske, fysiske, sosiale og åndelige behov”

LOVVERK OG RETNINGSLINJER I NORGE

1. Grunnloven § 2

Verdigrunnlag: "Verdigrunnlaget forblir vår kristne og humanistiske arv. Denne Grunnlov skal sikre demokratiet, rettsstaten og menneskerettighetene".

Religionsfrihet: Alle innbyggere har fri religionsutøvelse.

2. Ytringsfrihet. Grunnloven § 100

Grunnprinsipp: Ytringsfrihet bør finne sted. Det betyr at du som enkeltperson har rett til å uttrykke din tro, inkludert å dele vitnesbyrd om Jesus.

Begrensninger: Ytringsfriheten er ikke absolutt. Begrensninger kan skje av hensyn til personvern, nasjonal sikkerhet, eller for å forhindre hatefulle ytringer og oppfordring til ulovlige handlinger.

3. Pasient- og brukerrettighetsloven §1-1

Lovens formål er å bidra til å sikre befolkningen lik tilgang på tjenester av god kvalitet ved å gi pasienter og brukere rettigheter overfor helse- og omsorgstjenesten.

Lovens bestemmelser skal bidra til å fremme tillitsforholdet mellom pasient og bruker og helse- og omsorgstjenesten, fremme sosial trygghet og ivareta respekten for den enkelte pasients og brukers liv, integritet og menneskeverd.

4. Helsepersonelloven § 4

Helsepersonell skal gi faglig forsvarlig og omsorgsfull hjelp.

Sitat fra Helsedirektoratets kommentarer til Helsepersonelloven § 4 Forsvarlighet:

Plikten til omsorgsfull hjelp innebærer å gi helsehjelpen på en måte som yter pasienten omtanke og respekt og ikke krenker vedkommendes personlige integritet. Konkret gir dette seg uttrykk i måten helsepersonell opptre overfor og kommuniserer med pasienten, så vel som med pasientens pårørende

Yrkesetiske retningslinjer 1.5 for sykepleiere

Sykepleiere respekterer pasientens integritet og utnytter ikke pasientens sårbarhet. Sykepleiere har et selvstendig ansvar for å unngå rollesammenblanding, som privatisering av profesjonelle relasjoner og grenseoverskridende adferd. Sykepleiere utnytter ikke en pasient hverken seksuelt, økonomisk, religiøst eller på annen måte. Pasientens samtykke fritar ikke sykepleiere for ansvar.

Palliasjon i kreftomsorgen – Handlingsprogram Nasjonal faglig retningslinje, utarbeida av Helsedirektoratet

KAPITTEL 2.6

Åndelige og eksistensielle utfordringer

Her står det bl.a. at åndelig omsorg er: Å legge til rette for at pasienten og de pårørende kan utøve sin tro eller livssyn, og ved behov bistå dem til det.

Oslo Universitetssykehus, fagprosedyrer

Retningslinjer:

Åndelige og eksistensielle behov hos pasienter og pårørende

De bruker kartleggingsverktøyet **HOPE**:

H (Hope/håp): Hvor finner du trøst, styrke eller mening?

O (Organized religion): Tilhører du et religiøst eller livssynsfellesskap?

P (Personal spirituality): Hva er viktig for deg når det gjelder tros- eller livssynsutøvelse?

E (Effects on care): Finnes det noe i din tro som kan påvirke eller være viktig for behandlingen videre?

Anne Marit Dugstad